

1961-62

11. 20

მედიკალინური ნაწარმები

(საფარველი)

1.

2. 26

მეტყნება ნიათრები

6 5 38

თებერვალი
1919

გრიგოლ რობაქიძე

უაღლდი პატაზში.

პარიზის სადამო. სოველი სმარაგდი.
თქორიან ნისლში ელექტროს მარმაში. *მხ. ა. პ. მიხეიძე*
ნაორთქლი მინები. სეირი. მარადი.
ლამაზი ფეხის თეთრული გამაში.
ტაძარის აჩრდილი ტორტმანობს განზე;
ქვების ლოცვებით ეტრფის ქერუბიმს.
„ნოტრ-დამის„ პირქუშა თუჯურა ტანზე—
მთქნარება ერევათ მოლიმარ ქიმერებს.
კაფეში: ხმაური. სიცილი. ხალისი.
კისკასი ჰკაზმავს ლამაზ ჰეტერებს.
იხჩობა ქეიფით სირუხე ხვალისა.
მოყალალო თვალი სიგიყეს ატარებს.
ყიფით შემოდის უცხო მთავარი.
ტრფილით ეკვრის გულზე ნარგისი.
ორჭოლი ღიმილით ღხენის მთოვარე—
არავის მოხედავს: ამაყი. გარისი.
სინელით უჯდება მეგობრის მაგიდას.
მზერაში უბრწყინავს ახალი რასსა.
ეტყობა უდარდელს: არას დაგიდევს:
ზოგი თუ რას იტყვის და ზოგი რასა.
მაჟას ჰქმოსავს ქებათა ქებით.
ისვრის სიუხვით ახალ სახელებს.
აფორიზმს აბნევს ინდოელ ქვებით.
გენიის უინით ქვეყანას ახელებს.
ჰკიაფობს კაფე: უყივის მთვარეთ.
ნერვებით უხმობს: ვის რა უაღდეს.
და... მეგაზეთე ქუჩაში გარეთ—
ხმამალა ყვირის: ლანდი უაღდის:

პაოლო იაშვილი

თბილისის ორდენის კავალერს.

ქართული ენის
მ. როსა

შენ როცა გძინავს დამძიმებულ წვიმიან დღეში,
თმებს გიხელს შენი ოფელია მწვანე თითებით.
იმას გვედები ჩააბარეს თეთრ სამოთხეში
და გულსაფარი მოუქარგეს მარგალიტებით.
ნ. ბიჭიშვილი
ქობულაძე

გახელო თვალებს, მორცხვად იტყვი: ახ, უკაცრავად,
ჩამოხსნი ფრთხილად თეთრ ნაბადს და დერიდახლოებს,
და თუ დაჰკოცნი იმის თითებს დაუკაწრავად
ათ კოცნას თვალი ათ მარგალიტს გადაყოლებს.
ქვეშევრდომ პოეტს ენა მეტად დაგებორკება,
ახლა საყურეს დაჰპირდები შენ, უხერხული.
მან დაგაფლა შენ მესტების ფეხზე მორგება
და ემზადება, რომ გამართოს შენთვის ფერხული.
სურს ოფელიას პირველობა და ძვირფასობა,
ქალწულ სურვილებს შენ გაგიმხელს, შენ დაგენდობა,
და თუ მხოლოდ შენ გეკუთვნოდა ეს დარბაზობა,
ნ. ბიჭიშვილი
ქობულაძე

აღარ სჭირდება ოფელიას ცოდვის შენდობა.
და ეს შენვედრა კიდევ ხშირად რომ გამეორდეს,
რომ მის მადლობით ამაყოფდეს პოეტის მკერდი,
ნ. ბიჭიშვილი
ქობულაძე

შემოგთავაზებს ოფელია საკუთარ ორდენს,
რომ იყო მისი კავალერი შენ ერთად ერთი.

ტიციან ტაბიძე

პეტროპოლისი.

კუნძულებიდან მოჰქრის ქარი დაუდევარი,
აწვება ქუჩებს, ყუმბარების ცეცხლით გადახრულს.
თუ სცივა ვისმეს?.. მხოლოდ კახებს მუდამ გადაკრულს:
ჩრდილების ლანდში მიდის ლანდი თეთრი ედგარის.
ჯერ არ ყოფილა შებრძოლება ასე მედგარი,
ასდის სიმყრალე სალდათების გადამთვრალ მაყრულს,
რეცხავს მოიკა მატროსების გვაშებს ჩაყურულს,
თუჯის მხედარსაც უბნელდება გული ბედქარი.
ვინ გამოუშვა, ვინ დაიჭერს, ვინ დააკავებს,
ჭაობის ნისლში სისხლის ოფლი გამოდის მკლავებს.
მოიგონებენ და იტყვიან მხოლოდ ერთ სახელს...
გასიებელი ძირს ეშვება ჰოლანდიელი,
სწეული ჭინკა დაბლა უყეფს-ანდრეი ბელი
და უერთდება პეტერბურგი ქაოსის ნახველს.

ვალერიან გაფრინდაშვილი

მისცდი რტი მათ რლ ა.

შევიტერ ბროლში, ვიმორჩილე ამაყი რაში,
ვჯირითობ მკრთალი მოთენთილად, ვით მთვარეული;
როცა მიტაცებს საოცარი ქროლვა-თამაში,
მარად მერანზე იყინება ჩემი სხეული.
თეთრი რაშები, დახოცილნი ბროლის სიმკაცრით,
ყრიან გარშემო ვით ქალწული ნამბორევი.
ავიცარ სული იმედებით, დაფერფლილ აზრით,
შეირხა ზანტად უზენაეს ჩრდილთა მორევი.
მეფრქვევა თოვლი, მიცქერიან რაშები წყრომით,
და მე მხედარი გაყინული თეთრ ცხენზე ვკვდები.
ბროლში სამყარო გამოჩნდება—კვლავ მიუდგომი
და თავის საზღვრებს ასკდებიან რაშნი მკერდებით.
სპეტაკ სიკვდილის და სიცოცხლის უცხო მარულა:—
თეთრი სიგიჟე თეთრ მათრახით ათრთოლებს რაშებს,
ნერონთა ავი სახეებით ცა დაფარულა
და მთვარე სდევნის უსახლკარო ბინდფერ აპაშებს.
კიდევ ზამთარი, გაზაფხულის დაგვიანება,
შლეიფისავით ნაცხადევი სულ დაიბურდა,
იმსხვრევა ქარში გაფითრებულ ბროლთა ზმანება
და კიდევ ერთხელ გაივლევებს მხედართა ურდო.
ჩნდებიან ღამით სასახლეში თეთრი ცხენები,
განწირულს მხედრებს მოელიან და ნავარდობენ,
იქ არის ჩემი სამუდამო განსასვენები,
სადაც რაშებზე ორეულნი თეთრად დარდობენ.

როცა სარკის წინ მე ვიკეთებ ყელსახვევს ცბიერს,
მირჩევს სარკიდან ორეული თავის დახრჩობას,
ვიგონებ მაშინ სასოებით რაშებს წუთიერს,
გაყინულ მხედარს ვეუბნევი მე:—გამარჯობას.

1916 წ.

ჯვარისწორში დაცისში.

ცეცხლის ენებით ცის დაღმართი კვლავ გარდიკალმა,
ჩემ თვალთა ცქერა მირაყებით დაიბურება.
ისევ ღრუბლები აიშალენ ფაიფურებათ
და აჩრდილები მიაჩვენა დაისს გრიგალმა.
მაგრამ იისფრად იმოსება წუთი მედგარი:
სდგანან ტალღებზე ტიციანი და კოლომბინა,
იმათ ჯვარსაწერს წაუკითხავს სონეტს ედგარი,
და ისევ ცეცხლში იკარგება სატრფოთა ბინა.
ქარს ჯიოკონდას შლიეფები ხარბად მოჰქონდა,
ვანგელოზა მას კოლაუ ცხვირგატეხილი;
ავხნიან მგოსანს გაუღიმებს თვით ჯიოკონდა,
ავხნიან მგოსანს შლიეფების დასწვავს გრეხილი.
იქ ანდროგინებს შეაუღლებს ლექსის მთავარი,
მათ არტურ რემბო დამშვენებს ამაყ შაფერად;
იწვის დაისი, ვით ფრინველი, ვით ფრთაჯავარი,
და იკაზმება სიკვდილის წინ რაგინდრაფერად.
მოდის პაოლო ფრთადაქანცულ ფარშავანგებით:—
ძვირფას თამარის მანეკენი მას ჩაბარდება.
მალალ უფსკრულში ინთებიან თეთრი მანგები:—
სალამო გრიგალს დაისებით ეხაბარდება.
ახვეტს გრიგალი აჩრდილების მშვენიერ ნაგავს:
არ ვიცი რატომ და გრიგალმა ასე ინება.
ნუ თუ ეს წუთი ყულგადაჭრილ სიზმარს არა გავს:
ჯვარისწორები, ედგარი და განქორწინება.
1918 წ.

შალვა აფხაიძე

ქაბჯის სონეტი.

მომპარა თვალი შენმა ხილვამ. გშვენის ამარტი,
დათენთილ მკლავებს გიდარაჯებს ცხრა ჯავაირი,
და ბროლის კისერს აფერადებს ქარვის შაირი.
მე კი თითებზე ვითვლი თვეებს: მაისი, მარტი.
ვიტყვი ხანდახან რათ არა ვარ მე ბონაპარტი,
რომ ყოზეფინას გითავაზო ცელქი დაირი,
ჩაგაცვა კაბა: შავი, ლურჯი ან სხვა ნაირი.
შენ გასართობად მტკ ხავერდზე გავშალო კარტი?
და მიწვევს ლოცვად ტრემლნარევი შენი პროფილი,
მისი შეხედვით მე ყოველთვის ვარ კმაყოფილი.
თუ აბნევ სიცილს ჩემთვის მაშინ კარგი დარია.
გიშრის თვალებით კრძალვით ვამსხვრევ ღამეს მთვარიანს,
შენ სადიდებლად ვწერ სონეტებს ნახს და ქარვიანს:
შენი პიერო მომიგონე, წმინდა Maria.

კოლაუ ნადირაძე.

ივანე შინაძელს.

შენ დაგეუფლენ კოშმარები გამხთარ ხელებით;
კულიანებმა, როგორც მაკბეტს დაგასხენ რეტი;
იწოდი ჩუმად სილამაზის ცეცხლით ნაშრეტი,
დაგდევდა ღამე ამღვრეული მძიმე ხველებით.

წუთების ტკივილს შენ იტანდი ბრაზ გახელებით;
მთვარით დახაშმულს მოგიწვევდა ხმალში ჰამლეტი,
ალბად სიგიჟეც დაგემუქრა შენ სიღამბლეით,
და სიყვარულმა გაგაფითრა ციებ-ცხელებით.

მწარე ვარსკვლავთა შენ გხიბლავდა ნაზი ფანდები,
და ბევრი ღამე გააზღაპრე იღუმალებით,
როს ლედი მაკბეტ შეგიყვარდა ჩუმი წვალელებით.

როდესაც მთვარე დაიფანტა ძვირფას ლანდებთან,
შენ ოფელიამ გადაგხურა დაღალ-კავეებით
და ამ ქვეყანას გამოგტაცა სათუთ მკლავებით.

ბ რ . ჯ ა შ ა რ ი

Requiem -

ამ სავსე წუთში—მოქანცებით, მოგვიანებით
თეთრად ავყვები მე, სნეული, თქვენ შეშლილ კრებულს,
ო, ჩემი წმინდა, სარაინდო ხელთათმანები
ტყვილად უხმობენ სითამამეს, ძველს, ასისხლებულს,
ტყვილად გვაოცებს მთვარე ყველას—ის იგვიანებს,
ის, უცნაური, ჩვენ გვაერთებს უცნაურ ხმებად—
ის, როგორც ლექსი, დილისფერი და სევდიანი
სადედოფლოში ასვენია თეთრ სახარებად.
ყველა გაფითრდა ყვაფილები ჩვენს ფართო ბაღში
და აღარ არი აღარცერთი სამაგიეროთ—
ჯადოქარ იღბაღს მივეჯაჭვეთ, ბედო, მე და შენ
და ასე მუდამ, მუდამ ერთგზით უნდა ვიაროთ.
ო, მეგობრებო, ვედარცერთმა კოშმარები ვერ დავაძინეთ,
საოცრებაში ჩვენი ლექსიც ველარა გვშველის—
დავდივართ მარტო და სასტიკი მწარე დაცინვით
გვაჭლეკებს ქუჩა და ურიცხვი ფიქრი შიშველი.

შალვა კარგელი.

ღმის ატაგმენცი

მარგალიტის მანიაკიდან.

ფირუზისფერი აბაჟურით ჩაქრა შანდალი,
ცივი ბალიში თეთრ ლოცვებმა დამინოტიეს.
თოვლიან იღბალს ანადგურებს ხელი ვანდალი.
მსდევნის სიკვდილის ორეული როგორც გოტიეს.
ველარ მამშვიდებს სახარება, საღვთო ბიბლია.
შავ ბალდახინით დამიკრძალებს ყოფნის მოდელი.
თვალი ჯირითში ჩქარ ნიამორს მოუხიბლია
და მომსდევს ღამე სამუდამოდ გულდამკოდელი.

ძვირფას ეტრატზე თუ ამსახავს მემატრიანე,
ვიქნები ფერშავ ოდრიკალში ბედსაბრალისი.
ასე გაშმორდა ჯერ ლაუდმილა, დღეს ტატინა,
და მათ სამარემ გაანელა ჩემი ხალისი...
ესტიროდი დებზე და სიბნელე თავზე მეხურა.
მტანჯდა სიმძიმე პირამიდის აუნუსხავი.
სხეულს ჰყინავდა გამძაფრებით ყინვა-ტენურა,—
ფანჯრის დარაბებს აკვნესებდა ქარი მსუსხავი.

განთიადისას მაჯლაჯუნამ სული განაბა,
მაგრამ აისი უმირაჟოთ იყო ჯანაბა.
რა მოკლავს სევდას:—ყრუ სიგიჟე თუ ალკოგოლი?—
მახინჯ მოწყენით დადიოდა ქვეყნად გოგოლი!
გავსდევ დების ლანდს:—მეშინიან არ მიმიკაროს,
დავიღუპები ფრთადაშლილი ზღვაზე იკაროს!
ისე კი ბედი კორიანტელს არ ამაცილებს,—
ვკბენ მშრალ ჰაერში მოთარეშე კლექის ბაცილებს!..

რახუნ გვებამე

საჯურდის ქალი.

სიკვდილის სუნთქვა აფართოებს ღამის ლაყუჩებს.
ზვიად ვუმანით ვიარები გიჟთ მუშაბაზი.
მაქეზებს ყინი რაყიფობის, ტრფობა ნაბაზი,
მაგრამ საზღვარი ღელვილ გრძნობებს დარდით აყუჩებს.

ხავერდის ქალი აბორტებს ქალაქს და ქუჩებს,
საბედისწვრო ასპარეზზე დინჯობს ყაბაზი.
სანატრ ლექსებით მომლიმარი დავწვი თაბაზი,
— ჩემი ფიქრები დავმსგავსა გამხმარ ალუჩებს.

მის ღრმა თვალეში სონეტებით ვამთავრებ შითებს.
ვით ქვრივ დედოფალს, მეტად ჰშვენის შავი პროფილი.
მაჯავრებს როცა სალამის დროს კოცნიან თითებს.

მწარდება მისგან მონადღენი ალიბუხარი,
და ბედი ჩემი—ყველასაგან უარყოფილი—
მასვედიანებს, ვით ზამთარში მცხრალი ბუხარი.

ავტობიოგრაფია.

ვიმღერი მარტო, ვით ბესიკი—ხარბ მუხამბაზებს,
მკვდარ სიყვარულზე ლექსებსა ვწერ, როგორც მამია.
სიკვდილზე ფიქრი სათუთ გრძნობას დარდით აბაზებს,
მაგრამ მახარებს ჩემი სიტყვა რომ თამამია.
მინდა ნახშირი რომ წავისწა, ვგავდე არაბებს,
რადგან შემძულდა ჩემი ხაზე, მიმქრალ თვალეებით.
როცა თენდება, თრთოლოვით ვაღებ ფანჯრის დარაბებს,—
მზის აყვავებას მინდა შევხვდე დაღლილ წვალეებით.
ველარ ვიშორებ სასიკვდილო ტანჯვის მარწუხებს,
მახრჩობს ხველება, მიფერმკრთალებს ტუჩებს ნახველი;
უბედურ მგოსანს მარტოობა მეტად მაწუხებს,
ველი ვიდაცას... მაგრამ, არ ჩანს არვინ მნახველი.
მხიარულ სიცილს და სიგიჟეს მახარბებს ბედი.
ჩემი ფიქრები ცივ სარკეში ბრმათ არიყრაყდენ,
და მუნჯ ლექსებს ქვეშ ვნებით იწვის—როგორც აბედი—
ღარიბი გვარი და სახელი—გვეტაძე რაყდენ.

სანდრო ცირაქიძე

ლ ა ა ა.

ბაზრის ქუჩაზე სცხოვრობდა ლააა. იმას ჰქონდა ოქროს თმა.

ხშირია აღმოსავლეთში მზიანი დღე. ლააას არ უყვარდა მზიანი დღე.

ფირუზის ღამეებში, ბაზრის-ღარაბები რომ დახურული იყო, სეირნობდა იგი გაშლილი თმით. შედიოდა ქრაქით განათებულ მხიარულ ყავახანებში; ოქროს კავეებს დაასველებდა წითელ ღვინოში, გეტვრას რომ მიქონდა შეღებილ ტუჩებთან. ხარხაში კავალრები ველარ არჩევდნ ლააას თმის ოქროს ფერს და ჭამარ შეხსნილნი მიიწევდნ მის მაცდუნებელ ტანისკენ. სიცილით გამორბოდა ლააა ორთქლიან კარებიდან და ბნელი ქუჩებით მიდიოდა სხვა სანთლებთან.

მძინარი დარაჯები მაშინ სიზმრათ ხედავდნ ოქროს თმებს. მეორე დღეს მთელი ქალაქი დაეძებდა ქუჩაში ოქროს თმის ნაცვენს. ლააას თმებს ფიცულობდა მთელი ბაზარი.

ხან დანებდებოდა ლააა მზის ცხელ პატიყებს. თავშიშველი გავიდოდა ბაზარში. მაშინ იქნებოდა ბაზრის დღესასწაული. აირეოდა ხალხით ქუჩები. ხარბი მზე აცხელებდა ლააას თმებს. მშიერი თვალების ტალღებში მთვარისფრად ბზინავდა გამთბარი ოქრო ჩამოვარცხნილი. სოვდაგრები და ქუჩის ჭალები ჩოქვით მისდევდნ ლააას და ოქროს თმის ჩუქებას ევედრებოდნ.

ღერ თმას დაარიგებდა. ნაჩუქარისთვის ერთიმეორეს ატირებდნ მოხუცი ვაჭრები.

ლააა მიდიოდა მზეზე ზმორებით.

ლააას უყვარდა ფირუზის ღამე. მისი ოქროს თმა უყვარდა მზიან დღეს.

მზიანი ტარაველი.

ქართული პოეზიის პრესპექტივაში.

ბრძოლის ველი მოიფინა ძველი არმაზების ნამსხვრევებით. დღეს აღარ გვაწუხებს მათი ყვითელი გამონათება. ახალი შკოლა შეიმოსა გამარჯვებულის საწოსით. „ცისფერი ყანწების“ ვულაით დაეირნობენ დღეს ჩვენში პოეზიის მსახურნი.

საქართველომ ნახა თავისი თავი. და პოლიტიკურ აღოქმინებასთან ერთად დაიწყო ქართული ხელოვნების რენესანსიც. საქართველომ უნდა დაიმკვიდროს თავისი თავი კულტურულად. შემთხვევითი არაა, რომ განთავსუფლებულ საქართველოში ხელოვნების რენესანსის სადავე ახალმა შკოლამ—სიმბოლიზმმა დაიკავა ხელში. იგი სხვა გზას ვერ აირჩევდა.

იყო წარსულში მზიანი გურჯისტანი. პოლიტიკურმა გენიამ შორს ვადიტანა მის მიერ დანთებული ჩირადნები. გაასალაშინა გზა მწველი ბაღდათისაკენ მიმავალი. ძვირფას ფარჩებით და ნოხებით დატვირთული აქლემები როგორც დღეები იბაწრებოდნენ ამ გზაზე. ძვირფას ქვებს კინძავდნენ ქართველი ჯელტმენები მაცდურ კრიალოსნებათ. ფერად მირაყებში და ამ ქვებში დაიბადა რუსთველის სიტყვა. უნივერსალურად განვითარებული საქართველო რუსთველის მოწყვეტილმა სიტყვამ დაავიკვინა. ასეთივე გვიკვინით უნდა შეამკოს განთავისუფლებული საქართველო ახალმა შკოლამ—სიმბოლიზმმა. რუსთველის სიტყვა ასახავდა ორ ქვეყანას, ორ აზრს. ასეთი იქნება ახალი სიტყვაც.

შოთა რუსთველიდან დაიწყო გზა ძვირფას კენჭებით მოკირწლული. უხსოვარ დროში დაიკარგა იგი. „ცისფერმა ყანწებმა“ მოძებნა და განიზარახა მასზე სიარული.

საქართველო მდიდარია უცხო ფერებით, განებივრებულია სურნელოვან ხმებით. სიმბოლიზმმა დაისახა მიზნად მათი გაცხოველება. მისთვის საჭიროა მდიდარი ფერი და სურნელოვანი ხმა, როგორც იარაღი ხელოვნურ ტანჯვისა და შემოქმედებისა. ფერისა და ხმის სინტეზი სიტყვაში იკვანძება. ამიტომ, აქედან იწყება ისტორია ქართული სიტყვის ძიებისა. იგი (სიტყვა) დროთა განმავლობაში ცხრა კლიტულში იყო ჩამწყვედული. სიტყვა გაძარცული იყო იმ ძვირფას განძებიდან, რომელნიც მას რუსთველმა შესთავაზა. „ცისფერი ყანწებიდან“ იწყება ორგანიული გასალაშინება სიტყვისა, მისი ესთეტიური ფასეულების აღდგენა. ხმა იღებს თავისებურ სახეს, დამოუკიდებელ არსებობის უფლებას.

ჩვენ არ გვაწუხებს მოტორების და ქარხნების ხმაური, არ გვაბრმავებს ელექტრონის სხივები.

მაგრამ ეს არ ნიშნავს რომ ქართველის ფსიხიკა არ გართულებულიყოს. მის სულს არ მიეღოს ნერვიული სახე. გაიზარდა განცდათა სფერო. დაიბადა ახალი გრძნობანი. ახალი სიტყვა საჭირო იყო უჩვეულო ემოციების

გადმოსაცემად. მომავალ ქართველ ლინგვისტს მადლიერი მასალა ექნება სამუშაოდ. სიმბოლოზში წინად უცნობ განცდების ასახვისათვის ჰქმნის ახალ სიტყვებს. ახალისებს ძველს ობით დაფარულს. ვითარდება სიტყვის ტექნიკა. უკვე მდიდარი ლექსიკონი გვაქვს ხელთ. ეს მხოლოდ დასაწყისია დიდი შრომისა. სიტყვის პირდაპირი აზრი უკვე აღარ აკმაყოფილებს ქართველ ხელოვანს. ხმაში ეძიებს შინარსს. გიპნოტიური ალიტერაციებით, ასონანსებით და დისონანსებით ეუბნება იგი მკითხველს იმას, რისი თქმა სიტყვით ვერ მოახერხა. სიმბოლოზში აამაღლებს ენის ემოციონალურ მნიშვნელობას. პოეტური ენა უნდა დაისვას ისევ თავის ტახტზე. მეორე მხრით საქართველო, ბოდლერის სიტყვებით რომ გამოვთქვათ: „ბუნების ტაძარია, სადაც ცოცხალი სვეტების წყება მალე უღაღ თუ დააგდებს ძნელად გასავონ ხმას. იგი დაეხეტება სიმბოლოთა ტყეში...“ და ამ სიმბოლოების დახაზვას უკვე მოკიდეს ხელი ჩვენში. ხაზავენ მისტიურ სახეებათ.

მონუმენტალურ ფრაგმენტებში შეფერილი ხმებით გაიმიჯნა სიმბოლოზში ჩვენში ისე, როგორც სხვაგან გახეპირებულ ფორმულებიდან, დაღრეჯილ შაბლონებიდან. მარტივმა და ღრმა რეფლექსებმა გამოაქანდაკეს უკვე ახალი ლექსები, ახალი აღწავობით, ახალი სტილით და ტექნიკით დაწერილი. არ არის მომწიფებული ახალი შკოლა ჩვენში, არის დაუმთავრებელი სილუეტები, მოუხაზავი პროფილები. მაგრამ ჯანსაღია სხეული ახალი ლექსისა.

ჩვენ გვწამს საქართველოს მესიანიზმი: შედუღება დასავლეთის და აღმოსავლეთის კულტურისა. მიმქრალი იყო ეს იდეა, დღეს კვლავ გაიზმორა იგი ჩვენ წინ. ეს მისია უნდა შეასრულოს ხელოვნებაში სიმბოლოზმა გასალაშინებულ სიტყვის საშვალებით.

მართალია სიმბოლოზში როგორც შკოლა დასავლეთიდან მოვიდა ჩვენში, მაგრამ მის უმაღლეს განვითარებისათვის არ აღ არ არის ნიადაგი მზათ ისე, როგორც ჩვენში. აქ უკვე გაყდენთილია ჰაერი სიმბოლოზური შემოქმედების ელემენტებით: აღმოსავლეთის თვალუწვდენი მისტიციზმი, ჰაერში გაფანტული სახეები, სპარსეთიდან მოტანილი ფერები და მატყველი ხმები. დღეს ჩვენში არის უკვე ორი პოლფუსი ერთი დასაწყისის. არიან განცალკევებულად.

პაოლო იაშვილში ახმაურდა ხალიჩიანი აღმოსავლეთი: გაბედულ მეტაფორებით, თვალმჭრელ კონტრასტებით. პაოლო იაშვილის პოეზია მშვენიერი მოზაიკაა ძვირფას ქვებით, ფერების ჩრდილებით და ხმებით მოკაზმული. პაოლოს ტრიოლეტებში გამთბარ სიტყვებით იკივლა აღმოსავლეთმა. მეორე მხრით დასავლეთიც გაიშმუშნა ვალერიან გაფრინდაშვილში, თავისი შეუზღუდველი ფანტასტიკით, ინდივიდუალიზაციის ავთოყოფობით, შეშინებულ სახეებით. გაფრინდაშვილის პოეზია დორიული ტაძარია გამოზომილ, ამაყი არხიტექტონიკით. მისთვის საყვარელია სიტყვის არა ნამდვილი, არამედ შესაძლებელი, ინტიმური აზრი. უნდა მოხდეს ამ ორ პოლფუსის შეხვედრა. ამ ორ ა მსოფლომხედველობამ უნდა იქორწილოს ერთ ტაძარში. მეთორმეტე საუკუნემ ეს შ ს-

ძლო. უნდა შესდლოს განახლებულმა საქართველომ. ქართული ხელოვნება ნაცადი გზით წავა. სიმბოლიზმი ამაყი სიტყვით შეადუღებს შვენში პაოლო იაშვილის კერპთაყვანისცემის პანტიკონს და ვალერიან გაფრინდაშვილის ქრისტიანულ სიღრმეს. და თუ მართლაც დაღლილ დასავლეთს ეპიკურება გადახალისება აღმოსავლეთის მისტიციზმით და მაგიურ ქებით, ამას შესძლებს უძველად გამოცდილი დოსტაქარი—საქართველო. ამ მიზნისაკენ წავა ჩვენში აჩქარებულ ტემპით ცხოვრების მიერ გამართლებული სიმბოლიზმი.

ვალერიან გაფრინდაშვილი.

სონეტის პრინციპი.

სონეტი—თეორემაა. შეიძლება მისი ავტორი მათემატიკი იყო და არა პოეტი. სონეტს უხვად უანდერძეს თავისი სახელები შესპირმა, მიკელ-ანჯელომ, ტეოფილ გოტიემ, პეტრარკამ, მარია-ტერეზამ. ბუალო ამბობს: ქეშმარიტი სონეტი გრძელ პოემათ ღირს. არის ერთი მაგალითი ლიტერატურის ისტორიაში, როდესაც პოეტმა მთელი თავისი შემოქმედება შესწირა სონეტს. ეს არის ფრანგი პოეტი სახელოვანი პარნასელი ხოზე-მარია-ერედა. ბოდლერის ლექსი: „შვენიერება“ სონეტის სახით მოველინა კაცობრიობას. სტეფან მალარმეს დაუვიწყარი გედიც—სონეტია. სრულეზბით არ არის გასაკვირი, რომ განსაკუთრებით საფრანგეთში განვითარდა სონეტი: ფორმის კულტი არსად არ არის ისე გავრცელებული, როგორც საფრანგეთში. იმ მონოგრაფიაში, რომელიც დაიწერება სონეტზე, ღირსეულ ადგილს დაიჭერენ პარნასელები. თუმცა გერმანიას ყავდა სონეტისტი პლატენი, ეს ფორმა სრულეზბით არ არის სავალდებულო გერმანიისათვის, ისე, როგორც ის არ ახასიათებს რუსეთს. ყორე ბრიომელი სწერდა სონეტებს და დენდიზმი წარმოუდგენელი უსუნეტო. დენდიზმის ესთეტიურ პროგრამაში შედის სონეტი, როგორც ყელსახვევი. სონეტი არის არისტოკრატიული ფორმა და მეფეებმაც მოიხადეს თავისი ვალი მის წინაშე. მეფეები სწერდენ სონეტებს და ინგლისის დედოფალი ელისაბედა მთარველობას უწევდა სონეტს. სონეტი ფენომენია, იგი მუსიკაა და იგი მარმარილო არის. ბევრმა საუკუნოებმა მიიტანეს იერიში ხონეტზე, მაგრამ იგი სდგას ვით ციხე ხელუხლები და ახლა ადვილია იმ პრინციპის აღიარება, რომ სონეტი უკვდავია, როგორც ფორმა, როგორც ნივთიერება და იარსებებს უკუნისამდე. ლაფარგის ტრაურულ მარშში, როდესაც მსოფლიო იღუპება და ისევ პირველყოფილ ქაოსად უნდა იქცეს, ნგრევის გაბრაზებულ სტიქიას მოაქვს პეგელის წიგნებთან სააღერსო სონეტი.

ჩვენ ვიცით სხვადასხვა ლირიკული ფორმები: მაგალითად სექსტინა, ოკტავა, ტრიოლეტი, რონდო, ვიცით კიდევ სხვა ელასტიური ფორმები, მაგრამ არც ერთი მათგანი არ არის ისე დასრულებული, ისე თაღშეკრული, არც ერთი ისე არ შემორკალავს შემოქმედებას, როგორც დვთაებრივი სონეტი. შინაარსი და ფორმა თუ გარმონიულად არ არიან განვითარებული სონეტში—სონეტი მარცხდება ფორმის და შინაარსის მხრით. სონეტი ჰგავს ალბრეხტ-დიურერის რაინდს, რომელიც არის დატვირთული მძიმე დერიდახოლებით, მაგრამ ღირსეულად ატარებს თავის რკინის ტანსაცმელს. ვისაც არ შესწევს ძალა, არ უნდა ჩაიცვას სონეტის რკინის პერანგი, თორემ უსათუოდ ამ სიმძიმის ქვეშ ჩაიკეცება და ვერ გაშლის ფრთას. არც ერთი ფორმა არ მოითხოვს იმისთანა გარმონიას შინაარსთან როგორც სონეტი. აქ ფორმა ქმნის შინაარსს. უნაკლო სონეტი სასწაულის შთაბეჭდილებას ახდენს. ქართველ ფუტურისტის არჩილ მიქაძის სიტყვით სონეტი უფრო ხშირად ოდაა, მას უფრო ხშირად წარსულისაკენ უჭირავს თვალი. სონეტი, როგორც ოდა, ძვირად ეხება ყოველდღი-

ურს, მისი საგანი რაიმე განსაკუთრებულია: სიყვარული, რევოლუცია, ისტორია მისი გმირებით. ზნირად სონეტი არის პორტრეტი რომელიმე პიროვნებისა, ზნირად პოეტები მიმართავენ ერთმანეთს სონეტებით. როგორც არ იციან ვინ გამოიგონა სამყარო, ისე არ იციან ვინ გამოსჭედა პირველად 14 სტრიქონი სონეტისა. საბერძნეთის მითოლოგია მოგვითხრობს, რომ ათინა დაიბადა სრულიად შეიარაღებული ზეფისის თავიდან და შეძლება ამნაირი იყო სონეტის დაბადებაც. არც ერთი ფორმა ლექსისა არ უწყველდებათ ისე, როგორც სონეტის. ბევრი პოეტი ცდილობდა გაეოცვა სონეტის სახე და მიეთვისებია სონეტის რეფორმატორის სახელი. აქ პერსპექტივა ცენტრად ცბიერი და მიმზიდავი იყო. ეს ფორმა მეტად კონსერვატიული ფორმაა, ცვალებადობის კანონს არ ემორჩილება. არქიმედი ამბობდა: მომეციოთ დისაყრდნობი წერტილი და მე მთელ დედამიწას გადავაბრუნებ. პოეტები, რომელნიც ცდილობდნენ აეფეთქებინათ სონეტი და მის ნანგრევებზე ახალი ფორმა აეშენებინათ, გრძობდნენ თავის თავს არქიმედებთან სონეტის წინაშე, მაგრამ არც ერთ მათგანს არ გაუმარჯვია ამ ბრძოლაში. საქართველო, რომელიც ბევრ რამეში ენათესავება საფრანგეთს, ცენტრებულია ახალი სონეტის პრობლემათ. ჩვენ გაბედულათ ვამბობთ ერთ პარადოქსს, რომელსაც მომავალი გაამართლებს: იტალიის და საფრანგეთის შემდეგ სონეტის ბრწყინვალე ისტორიაში მესამე ადგილს დაიკურს საქართველო. არსად სონეტს არა ჰყავს ისეთი თავგამეტებული რაინდები, როგორც საქართველოში, უცნაური, მაგრამ სასიხარულო ის არის, რომ მთელი დასი ქართველ პოეტებისა ავადმყოფია სონეტით, იმათ სონეტი ეჩვენებათ როგორც უნივერსალური ფორმა შემოქმედებისა. არტურ რემბოს მოულოდნელი და ააშინელი მეტაფორა მთელ პლანეტების კატასტროფას იტყვის, პოეტს შეუძლია ამოსწუროს რევოლუცია ერთ მეტაფორაში; ერედუას სონეტებში ატორტმანდენ საუკუნოები.

არც ერთ პოეზიაში არ არის იმდენი მრავალსახეობა სონეტისა, როგორც ჩვენს პოეზიაში. გადამბრუნებული—ყირამალა სონეტი, კოკლი სონეტი ტიპიურია ჩვენს პოეზიისთვის. ჯერ არ არის ქართულ პოეზიაში „სონეტების გვირგვინი“.

გრიგოლ რობაქიძემ შექმნა ახალი ფორმა სონეტისა, რომელშიდაც ყოველი სტრიქონი წერტილით თავდება, ყოველი სტრიქონი სრულ ქანდაკებას წარმოადგენს და არსად კავშირი „და“ სონეტში არ იხმარება. ამის გარდა ქართულ სონეტისთვის ის სავალდებულოდ ზღის თოთხმეტ მარცვლოვან ლექსს და ქალურ-ვაჟურ რითმების მორიგებას. სონეტები: „ფრანგ პოეტს“, „აქლემი“. გარდა იმისა, რომ პირველი კლასიკური სონეტი დასწერა ელენე დარიანმა ჩვენში, პაოლო იაშვილმა, შექმნა შემდეგი სონეტები: ელამი სონეტი, სონეტი ამორძალი და სონეტი უნაგროთ. ჯერ კიდევ დაუბეჭდავია ტიცინ ტაბიძის:—სონეტი ჰერმეფროდიტი. ეს სათაური წინამორბედი არა ჩვეულებრივი სონეტისა: შეიძლება ამ სონეტმა გადააგაროს ძველი სონეტის აღნაგობა და დაამკვიდროს ახალი სონეტი. კოლაუ ნადირაძეს აქვს იდეა ორიგინალური სონეტისა:—მისი სახელწოდება არის—„სონეტი ქამრით“. ამ სტრიქონების ავტორმა დასწერა ყრუ სონეტი, რომელშიდაც წინააღმდეგა ხმოვანობის კანონს და რიტმიულ, მაგრამ ურითმო 14 სტრიქონში სონეტი დააყრუა. ეს სონეტები ჩვენ დეტალურათ არ ვაგვიჩვენია, მაგრამ მოკლე მიმოხილვაც საკმაოა, რომ დავრწმუნდეთ, როგორი ყურადღებით ეკიდება ქართული პოეზია სონეტს. ჩვენ, ქართველები, ელლინების, რომაელების და ფრანგების შემკვიდრებები ვართ ფორმის სიყვარულში, ჩვენი ბუნება იმდენად მჭერმეტყველია, რომ შეუძლებელია აქ ფორმის პრიმატის დამბობა და უარყოფა. ქართველ პოეტებს სწამთ სონეტი, როგორც უნივერსალური ფორმა შემოქმედებისა. სონეტი ამნაირად გაგებული უახლოვდება სიმბოლოს და მის მაკიერობას ასრულებს. ერთი ქართველი ბელეტრისტი ამბობს, რომ ჩვენს უძველეს პოეზიაში არსებობდა ფორმა სონეტისა. ამის დამტკიცება ძნელი იქნებოდა მაგრამ ამისთანა ლეგენდაც საინტერესოა. თუ ჩვენს წარსულ პოეზიაში არ ყოფილა სონეტი, იყო ისეთი ფორმები, რომელნიც ეშურებიან სონეტს.

სონეტის ფორმა მარადია ისე, როგორც თვით ლიტერატურა. როგორ მოხდა რომ ადამიანის გუნებამ ისე დააწყო 14 სტრიქონი, რომ სონეტის შეუდარებელი გოტიკა სავალდებულო შეიქნა ყველა საუკუნოებისათვის? ჩვენ რომ დავშალოთ სონეტი ცალკე სტრიქონებათ, ჩვენ რომ დავამაზინჯოთ იგი, მაინც შეუძლებელია მისი სიკვდილი

და იგი ყოველთვის აღორძინდება, როგორც ფენიქსი. სონეტი ჯერ კიდევ არ არის დაფასებული, ყოველივე ის, რაც ამ ფორმაში იმალება, მხოლოდ მომავალში იქნება აღმოჩენილი. ედგარ პომ თავისი „ყორანის“ ლაბორატორიაში შეგვიყვანა, დაგვანახა თავის განმარტებაში, როგორ შექმნა მან ყორანი. შაპელენმა ბერძნულ ტრაგედიაში აღმოაჩინა სამი ერთობის პრინციპი და ეს პრინციპი თავის *L'Art Poétique*-ში დააკანონა ბუალომ. მომავალში ახალი შაპელენი აღმოაჩენს სონეტში მთელ თეორიას და მანამდე კი ეს ფორმა აუხსნელი სფინქსი იქნება ჩვენთვის. შეიძლება ყველა ცდა ახალი სონეტისა იყოს გამოწვეული ერთი სურვილით, რომ გავიგოთ უკანასკნელად მომხიბლავი ძალა და აუტილებელი მკაცრი კანონები სონეტისა. უსათუოდ ფორმა სონეტისა მიუდგომი და ძლიერი გვიტაცებს ჩვენ და იმავე დროს ჩვენ გვინდა ეს ფორმა დავიმორჩილოთ, რომ მისი იდუმალება რამენაირად ცხად-ვყოთ, მოვხადოთ მას ნიღაბი. საგულისხმოა, რომ სონეტი გაჩნდა აღზნისკვების დროს და დღესაც სონეტი ლიტერატურული *perpetuum mobile* არის. ბევრი ფიქრობს, რომ სონეტის ფორმა უბრალოა, მაგრამ სონეტის მარტივობა უფრო რთულია, ვინემ სექსტინის კაზმულობა. აქ ადვილად მოსტყუვდება თვალი. სონეტში ხომ 14 სტრიქონია, სონეტი ხომ ჰამლეტის გამოცანა არ არის! სონეტის ფორმის იდეა აქამდის გაუგებარია, სონეტის ფორმის თეორია ჯერ კიდევ არ დაწერილა. ჩვენ ვცდით ბუალომ პრინციპი: ერთი და იგივე სატყუე სონეტში არ უნდა შეორღეულებს, რითმები ოთხეულელებში (ჯვარედინი და მოღვედილი რითმები) და ტერცეტებში უნდა იყოს აგებული ისე როგორც ამას გვიკარნახებს თვით ბუალომ და ან პეტრარკას სონეტი. მაგრამ განა ეს ამოსწურავს სონეტის ფორმის შინაარსს და სონეტის იდეას? იმან, ვინც ეს ცინე ააშენა, გადაკეტა ამ ცინის კარები და გასაღები ზღვაში გადაი-სროლა.

აღ. ცირეკიძე

მინიატურა.

ჩვენში ახლა ძალიან გავრცელდა მინიატურა. ეს ფორმა ყველაზე უფრო შეიყვარა აწინდელმა ქართულმა ზელეტრისტიკამ. მაგრამ ჩვენი ხალხი და ხშირად კრიტიკაც ყალბი აზრისაა მინიატურაზე.

შეოცე საუკუნეში ყველაფერს მიზეზი უნდა მოეძებნოს და ჩვენში მინიატურასაც მოუხანეს მიზეზი. მის გენეზისს ელექტრონის ტრამვაის უკავშირებენ და ამბობენ: ევროპაში ელექტრონის და მოტორის ხანაა; იქ ცხოვრების ტემპი ძალზე აჩქარდა, გძელი ამბებისათვის, დიდი მხატვრობისათვის აღარავის სცალია; ბუნებრივია, რომ ევროპაში მინიატურის წერა დაიწყეს რომანების მაგივრათო. დასძენენ: ჩვენში ცხოვრება ჯერ საკმაოდ ნელია, აქ მინიატურა ანორმალური მოვლენაა, ჩვენ ჯერ რომანები უნდა ვწეროთო. არაა ეს მართალი.

არც ისაა მართალი, ვინც ყველა მინიატურისტებს ერთ შკოლაში აჯგუფებს. მინიატურა ფორმაა ისე, როგორც რომანი, ტრილოგეტი, სონეტი. შკოლას უმთავრესად ახასიათებს წერის მანერა და არა ფორმა. სონეტებს სწვრდენ კლასიკებიც, პარნასელებიც, სიმბოლისტებიც; და არავის მოსვლია ფიქრად სონეტის ავტორები ერთ რკალში, ერთ სახელში მოემწყვდია. პეტრარკა, პრალდომი და მალარმე არ არიან შკოლის მოზიარენი.

მინიატურის ფორმა არ შობილა ევროპაში. მისი აკვანი, როგორც ბევრი სხვა ფორმის, აღმოსავლეთში დაიწა პირველათ.

მინიატურა ყველაზე უფრო მხატვრობაშია ცნობილი. დიდი ხანია ადიდებენ სპარსელ მინიატურისტებს. და სწორედ აღმოსავლეთში უნდა შობილიყო მინიატურის-

მი, მიკროსკოპში. დიდ სურათს უნდა ფართო, გაბედული კალმის მოსმა. ეს შეიძლება ჩქარ ქვეყნებში. მინიატურა წერტილებით იწერება. იმას ხანტი, მოზომილი ხატვა უნდა. მინიატურას მოკლილი სპარსელი უნდა ხატავდეს შუადღისას კანდრის ჩრდილში. მონასტრის მშვიდ კედლებში ხატავდნ მინიატურებს გელათის სახარებისთვის. სადაც მინიატურაზე ფიქრობენ, იქ ცნოვრების ფერადი კარუსელი ისე ნელა უნდა ბრუნავდეს, როგორც არსად სხვაგან. მინიატურული ფორმა აღმოსავლეთის კანონიერი შეილია და ევროპაში ის მოგზაურობს მხოლოდ.

ევროპაში მინიატურას მაინც ჰყავს თავისი სახელოვანი კავალაერები: კატულ მენდესი, შარლ ბოდლერი, ოსკარ უაილდი, სტეფან მალარმე, ვილჟე დე ლილ ადანი, ალტენბერგი, ტეტნაერი, რუსეთში—ტუტრგენევი, რემიზოვი.

საქართველო ევროპის კარებზეა. ჩვენ ევროპას სამხრეთის ლურჯ პაერში უნდა შევხედოთ პირდაპირ და არა ჩრდილოეთის გაყინულ სათვალეებით. ჩვენ არ უნდა დავივიწყოთ ეს როლი საქართველოსი. ყველაზე უფრო ჩვენ უნდა შევიყვაროთ მინიატურის ფორმა და ერთხელ კიდევ გავაკვიროვთ ევროპა, როგორც ჩვენი წინაპრები აოცებდნ მათ უჩვეულო მინაქრებით.

ჩვენ მწერლობაში მინიატურის ფორმა გვიან შემოვიდა და მალე გაბატონდა. ყველგან მინიატურებსა სწერენ ახლა საქართველოში. მაგრამ ეს მწერლები ეკუთვნის სხვადასხვა ლიტერატურულ ჯგუფებს თავის მსოფლმხედველობით, მანერით, ტემპერამენტით. მინიატურის ფორმაში შეიძლება ამღერება მრავალნაირად და ჩვენი მინიატურისტების მანერაც ნაირია.

ყველაზე ადრე ჩვენში მინიატურის გზას დადგა ვაჟა-ფშაველა. მისი წერის მანერა ძველია, რეალისტური. ვაჟას უყვარს დეტალების ამოხატვა, მაგრამ ისე, რომ მის ხელს მუდამ მართავს ვაჟას თავისებური პანტიონი.

ვაჟა-ფშაველას დროსვე ადრე დაიფერფლა ნიჭიერი დეკანოზიშვალი, ნაზი, უცხო. ვაჟას შემდეგ თანდათან იკლო ქართული მოთხრობის მასშტაბმა და ახლა ქართული ჟურნალ-გაზეთები ნამდვილი მინიატურებითაა მოფენილი.

რომანის გადაგვარების პროცესი ჩვენში დამთავრდება მინიატურის საბოლოო დაკანონებით და მიღებით.

ჩვენ მინიატურისტებში ყველაზე უფრო პოპულიარულია ჯორჯიკია და ნიკო ლორთქიფანიძე.

ჯორჯიკია დამთავრებულ სიუჟეტს გადმოგვცემს უბრალოთ, მოკლეთ.

სულ სხვაა ნიკო ლორთქიფანიძე. მას ერთი გარკვეული წერის მანერა აქვს რომანში და მინიატურაში. ლორთქიფანიძე იმპრესიონისტია და, როგორც ასეთი, ნამდვილი შეილია ელექტრონის და სინქარის. ლორთქიფანიძის მანერა ფრანგ მხატვარ ლოტრეკის მანერასა ჰგავს. ის აიღებს რომელიმე ნაჭერს მთელისას და ამოხატავს. მის მინიატურებში ყოველთვის გრძნობთ, რომ ეს ეპიზოდია მთელის.

კიდევია ჩვენ მინიატურისტებში საინტერესო სახელები. ადარ ჩამოვთვლი.

მე მინდოდა მხოლოდ ზოგი კორექტივი შემეტანა პოპულარულ აზრებში მინიატურის შესახებ.

მხატვრული მასტიანა.

გამოვიდა დია ჩიანელის ნოველებისა და ლეგენდების წიგნი „შემოდგომის ცრემლები“. წიგნში, „წინათქმის“ გარდა, ცამეტი ესკიზია. ვერც ერთში ვერ იხედება ავტორი საგნების გადაღმა. ეს ცამეტი ლეგენდა ბელეტრისტიკაა. სამაგიეროთ ამ ფარგალში ავტორი დაგვაკმაყოფილებდა გრძობით და ტემპერამენტით, რომ მოენახა თავისი სტილი. ავტორს არ ეხერხება მეტაფორა და აქრელებელი სტილი, განსაკუთრებით „წინათქმაში“, სუსტია. ავტორს აქვს საინტერესო ტემები: „დამდნარ ტრფობაში“, „ლურჯ თვალელებში“.

კიდევ ერთი შენიშვნა: ნოველა—რომანის და მოთხრობის დაბატარაებაა, უარყოფაა. თუ ამ გზას დაადგა ავტორი, უნდა მივიდეს მის ლოგიურ ბოლომდე, მინიატურამდე. იმედი ვიქონიოთ, რომ შემდეგ წიგნში ბ. დია ჩიანელი მოგვცემს ნამდვილ ქართულ მინიატურას. მაგრამ მინიატურა ვერ აპატიებს ასეთ ზერელე სტილს და ავტორმა ამ მხრივ უსათუოდ უნდა იმუშაოს.

სასიხარულოა ახალი წიგნი ჩვენ ლიტერატურაში, განსაკუთრებით დღეს, როდესაც მთელი ენეგია პოლიტიკურ შემოქმედებაზე იხარჯება. წიგნში 80 გვერდია, სუფთადაა გამოცემული და ჰღირს 6 მანეთი.

ა. ც.

ქუთაისში გამოვიდა მოწაფეთა სალიტერატურო ყურნალი „წინსვლის ემბლემა“. სასიამოვნოა, რომ ახალგაზდობაში არი ჯგუფი ხელოვნებით ესოდენ დაინტერესებული. ყურნალს უსათუოდ ემჩნევა ჩვენი პოეზიის უკანასკნელ მიმდინარეობათა გავლენა.

ყურნალის მასალას უნდა შევხედოთ როგორც ვარჯიშობას და უპრეტენზიო ავტორები ქეშმარიტად ქების ღირსნი არიან.

პაოლო იაშვილის რედაქტორობით მალე გამოვა „ციციანი ყანწების“ მესამე წიგნი. წიგნში დაიბეჭდება ლექსები: გრიგოლ რობაქიძის, პაოლო იაშვილის, ვალერიან გაფრინდაშვილის, ტიციან ტაბიძის, ლელი ჯაფარიძის, კოლაუ ნადირაძის, გ. ლეონიძის, ა. ჩაჩიკაშვილის, ალ. ცირეკიძის და სხვ. წიგნში დაიბეჭდება აგრეთვე „მანიფესტი აზიას“.

გამოვა „მეოცნებე ნიამორების“ მეორე რვეული ძველი თანამშრომლებათ და გუდიაშვილის სურათებით.

პაოლო იაშვილის და ტიციან ტაბიძის რედაქტორობით მოკლე დროში გამოვა „პოეტების გაზეთი“. დაიბეჭდება მანიფესტები და დეკრეტები.

დამზადებულია და დაიბეჭდება „ცხოვრება და მეცნიერების“ მეორე კრებული

კომპოზიტორ მ. ბალანჩივაძის ინიციატივით 2 თებერვლიდან ქუთაისში გაიხსნება მუსიკალური სასწავლებელი. ხელმძღვანელებათ მოწვეულია ქართველი და უცხოელი მემუსიკენი. აღსანიშნავია მელიტონ ბალანჩივაძე, თამარა ძნელაძე, რაისა ქუთათელაძე.

რამოდენიმე თვის წინათ გრ. მესხის ინიციატივით ქუთაისში მოეწყო სამხატვრო სტუდია. სტუდიაში ყურად-

ჩიანელი
128 წიგნი
წიგნი 1924
წიგნი

ლებას იქცევდა გრ. მესხის „ამირანი“ და დ. წერეთლის საინტერესო ესკიზები. კატარიძემ აქ დახატა ვალერიან გაფრინდაშვილის „დუელი ორეულთან“. ინიციატორებს აზრათ აქვთ სტუდიის გაფართოება. განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევენ ძველი ქართული სტილის შესწავლას.

ქუთაისი მისთვისაა გაჩენილი, რომ აქ იყოს მუზეუმი.

მუზეუმისათვის საკმაო ნივთები აქვს საისტორიო საზოგადოებას. საჭიროა ან მთავრობამ, ან კერძო პირმა იკისროს ხარჯები მის დასალაგებლად. არასოდეს არ დაგვიკვირებია მუზეუმი ისე, როგორც ახლა, როდესაც ყოველ დღე ნაირფერი უცხოელი მოდის ჩვენ გასაცნობათ. ბაგრატიის სობოროს ნანგრევები და გელათი ჩვენ ძველებს ამართლებს, ჩვენ გაგვაშართლებს მუზეუმი.

ქართველ მწერალთა კავშირი ტფილისში გამათავს ქართულ ესთეტიურ საღამოებს. ერთი საღამო შეეწირება რუს პოეტებს ტფილისში. მომხსენებლებათ გამოვლენ: გრიგოლ რობაქიძე, პაოლო იაშვილი და ტიციან ტაბიძე.

ქუთაისში დაარსდა თავისუფალი ესთეტიკის საზოგადოება, რომელიც სისტემატიურათ გამართავს ინტიმურ ესთეტიურ საღამოებს. მონაწილეობენ პოეტები, მემუსიკენი, მხატვრები.

ქუთაისში მოკლე დროში გაიხსნება „ფეერიული დუქანი“, სადაც თავს მოიყრიან ხელოვანნი და ესთეტნი.

საქართველოს დამფუძნებელი კრების არჩევნებში მე-14-ე ნუმრით გამოდის პატრიოტების ესთეტიური ლიგა. სიაში შედიან მხატვრები და პოეტები: პაოლო იაშვილი, იაკობ ნიკოლაძე, პავლე ინგოროყვა, ტიციან ტაბიძე, ვლადიმერ გუდიაშვილი და ალექსი არსენიშვილი.

ტფილისი გადაიქცა ამ რევოლუციის დროს რუსეთის ფუტურისმის ზუდეთ. ერთხანს აქ კითხულობდა ლექციებს კრუფუტურისტი კამენსკი. ტფილისში მოღვაწეობს გოროდეკი—აკმისტი და სიმბოლიზმის აპოლოგეტი ჩვენში. მან გამოსცა ორი ნუმერი ჟურნალის „ARS“-ისა. მაგრამ ყველაზე უფრო დიდი მოვლენაა ა. კრუჩიონიხი. ის არის პოეზიის ლენინი. ამ პოეტს ჭინკას უძნოან და ეშმაკის მსახურს, მაგრამ მომენტებით ის ნაზია როგორც ბავში. „ფანტასტიური დუქანი“, სადაც თავმჯდომარეობს და კითხულობს ლექციებს კრუჩიონიხი, ნამდვილი შკოლაა და აკადემია ახალგაზდა პოეტებისათვის. კრუჩიონიხი არის გონების გარეშე მდგომ პოეზიის ბელადი და გამომგონი. იგი ბუმბერაზია და მას ანგარიშს უწევს თვით რუსეთის ლიტერატურის ნოტარიუსი ვენგეროვი. კრუჩიონიხის ნიჭიერი მოწაფეები არიან: ი. ზდანევიჩი, ტერენტიევი, დეგენი. აღსანიშნავია ჩაჩიკოვს ლექსები: „მაგარი გრგვინა“. რუსის პოეტებმა გამოსცეს: „ფენიქსი“, „კურანტები“, აღმანახი „ფანტასტიური დუქანი“. დროა ქართველ პოეტებმაც წაბაძონ მათ მაგალითს.

გ. გ.

რედაქტორები: გ. გაფრინდაშვილი
აღ. ცირეკიძე.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

პოეზია:

გრიგოლ რობაქიძე — უაღლდი შარისში.
პაოლო იაშვილი — ოფულის ორდენის კავალერს.
ტიციან ტაბიძე — პეტერბურგი.
ვ. გაფრინდაშვილი — მისტიური მარულა, ჯვარისწერები დაისში.
შალვა აფხაიძე — ქარვის სანეტი.
კოლაუ ნადირაძე — ივანე მახაბულს.
გ რ . ჯ ა ფ ა რ ი — Requiem.
შალვა კარმელი — დამის ფრაგმენტი.
რაჟდენ გვეტაძე — ავტობიოგრაფი.

6538 მხაცვრული პოეზია:

სანდრო ცირეკიძე — ჯაფა.

6 პრიციკა:

შალვა აფხაიძე — ქართული პოეზიის შესწავლა.
ვ. გაფრინდაშვილი — სანეტის პრობლემა.
ალ. ცირეკიძე — მინიატურა.
მხაცვრული მაცვიანე — ქრონიკა და ბიბლიოგრაფია.

რედაქტორები: ვალერიან გაფრინდაშვილი
ალექსანდრე ცირეკიძე.

ფასი ხუთი მანეთი.

